

I
68276

8.2.80



Janez Krizostom,

po Božjem usmiljenju in po milosti apostolskega sedeža knezoškof Ljubljanski

vsem vernim Ljubljanske škofije zveličanje in blagoslov v Gospodu!

„Tvoja vera ti je pomagala!“ govori danes v evangeliji nad slepim Bartimejem Gospod, in ubogi slepec postane sedaj najsrečnejši človek — saj je spregledal! „Tvoja vera ti je pomagala!“ — ta klic Gospodov se ponavlja skoraj da na vseh listih novega zakona — ker, terdne vere, kot nepremična skala stanovitne vere, Abrahamove vere išče Gospod, preden komu čudežno pomaga. Kako veliko moč pa je vselej imela ta sveta vera, tako-le popisuje Apostelj v listu do Hebrejcev: Po veri so pravični stare zaveze premagali kraljestva, delali pravico, dosegli obljube, levom zamašili žrela, ugasili silne ognje, ubežali ostremu meču, ozdravili se od slabosti, bili močni v boji in odgnali zunanjih vojske; prejele so žene svoje mertve iz mertvih obujene. Eni pa so bili razpeti, ker niso hoteli rešenja, da binašli bolje vstajenje. Eni so pa zasramovanje in tepenje terpeli, zraven tudi železje in ječe; kamenjani so bili skušani, iz mečem umorjeni, ubožni, stiskani, zatirani, katerih svet ni bilo vreden; in so se potikali po puščavah, po gorah in berlogih in podzemeljskih jamah. In ti vsi so bili s pričevanjem vere najdeni pravični. Ljubljani v Gospodu! Vi ste tako srečni, da se vam vera, v kateri je taka moč, da se vam Kristusova sveta vera razlaga po Božjih hramih, nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom, leto za letom. Z veliko vnetostjo se trudijo v uku svete vere moji poslanci, Vaši duhovni, in z veseljem vam povem, da imajo mnogo sadu med Vami (Rimlj. 1, 13). Sam se tega prepričujem vsak dan, kadar hodim po naši deželi s svetim Duhom poterdovaje v veri Vašo mladost. Ob takih priložnostih vidim, da ste, ljubi moji, v veri skoraj vseskozi dobro poučeni. Vi in Vaši otroci. Hvaležen svojim sodelavcem v vinogradu Gospodovem, ki vam blaženo poročilo o sveti veri razlagajo vse leto svetega kraja, govorim pa tudi jaz vam, vsem skupaj vsako leto enkrat, in to današnjo nedeljo po svojem pastirskem pisanju. — Kaj bi vam torej jaz, ki mi je butara višega pastirstva naložena, danes povedal? Prav to vam povem, kar Vaši dušni pastirji, moji pomagalci. Tudi jaz med vami družega ne vem kot Jezusa Kristusa, in sicer njega na križi (1. Kor. 2, 2); in v ničem drugem se nečem hvaliti, razun v njem, ki mu je za nas vse smert bila na lesu svetega križa. Vam in Vašim dragim otrokom oznanjajo Vaši duhovni nauk sv. vere; tudi jaz nobenega družega poročila do vas ne poznam, kot oznanilo ljubezni in miru, oznanilo sv. vere.

„Tvoja vera ti je pomagala!“ govori danes slepemu ob poti v Jeriho Gospod, in slepec telesno spregleda. Ljubi moji! Vi pa dušno niste spregledali včeraj še le, ali danes kot Bartimej. Vi gledate v sv. veri že dolgo. Noben izmed vas se ne spominja dneva, da bi ga ne bili v njega jutru dobra mati znamenovali za znamenjem svetega križa, ko so ga vzdignili iz spanja; nobeden vas mi ne ve povedati večera, da bi ga v posteljo ne bil položila zopet tista ljuba roka, večidel materina roka, brez znamenja vere, svetega križa. Z milostivim očesom je tedaj gledala Božja usmiljenost do vas, še preden ste na svetu bili, da ste se rodili v katoliški deželi; da so vaši starši prvi vam skleпали nedolžne ročice k Bogu, stvarniku vesoljstva; da sedaj odrasčeni čujete ta nauk, kadar hocete in kjer hocete v cerkvah po naši deželi. Neprecenljiva sreča je to vam, da se vaši otroci po dobrih solah uče prav tistega kerščanskega nauka, kot ga vi znate; prav tiste svete vere, kot je Vaša, vere, ki je premagala svet — vera naša. Vi imate od rojstva ta zaklad, največji zaklad, tako smem reči, Jezusovo sv. vero.

Blagor Vam! Vi se prosto smete zbirati v svojih cerkvah: premožni in ubogi, visoki in nizki; vsi imate do Božje hiše, vsi do zakramentov enake pravice. Vam tu v posvečenem Božjem hramu ne zavira pogleda v najsveteje, kot Judom kedaj v starem zakonu, tisto pregrinjalo, ki je ločevalo najsveteje in sveto. Vi v najpopolnejši veri, v kerščanstvu, gledate sedaj brez kakega pregrinjala — naravnost v Božje serce.

A, kar Vi vse življenje že imate, tega nimajo vsa ljudstva po zemlji. Kakor ste v veri srečni Vi, tako drugi niso. Veliko celih ljudstev je še, ki o edinem Bogu ne vedo prav ničesa; veliko njih je, ki ne poznajo tega, ki ga je poslal — Jezusa Kristusa; veliko tacih, ki poznajo sicer Boga, a niso z nami v zvezi, ker so kristijani, a ne katoličani. Vem, da se Vam, ker ste čutečega serca, smilijo vsi ti, ki so poklicani kot Vi biti dediči Božjega kraljestva v nebesih; pa se Vam, dragi moji, zde skoraj da izključeni iz nebes — saj nimajo najdražega posestva, prave svete vere.

In ker se Vam smilijo, pomagali bi jim radi, to vem. Samo tega me prašate: Kako in katerim njih hočemo biti v pomoč?

Kako? to že znate; to ste do sedaj storili že večkrat in obilo. Vem, da Vam je v dejanji znano, kar Apostelj piše Galačanom (5, 6): „V Kristusu Jezusu velja vera, katera dela po ljubezni“; in kar Korinčanom: „Ko bi imel vso vero, tako da bi prestavljal gore, ljubezni pa bi ne imel, nič nisem.“ Znano mi je, da v svojem dejanji veste, kar pravi sv. Jakob (2, 14): „Kaj pomaga, moji bratje! če kdo pravi, da ima vero, nima pa del? Ga bo li vera zveličati mogla?“ in (2, 26): „Kakor je namreč telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera mrtva brez del.“

Zato se Vam nisem zastoj oglasil vlanskega leta obsorej za dva velika zavoda v Ljubljani; ne zastoj za podporo sv. Očetu. Z nekim strahom sem vam priporočal tako obširno radodarnost; mislil sem vselej, da bo presejala Vaše moči. A zmotil sem se, zmotil v svoje veselje. Pod neumorno vneto svojih dušnih pastirjev ste storili vlani menda več, kakor ste mogli. — Glejte tako v veri, ki Vas ljubezni uči, znate pomagati, brez da Vas jaz mnogo unemam. Koliko ste bili navajeni storiti že od nekdaj, ko ste namreč z deli sv. vere, s svojimi milimi darovi šli na pomoč oznanovalec Jezusove vere po Ameriki in po Afriki. Koliko darov ste pošiljali Marijini družbi za afrikanske spreobrnjence posebno še takrat, ko je veliko sinov naše dežele v Afriki bilo misijonarjev. Kako darežljivo ste odpirali roke vselej za bratovščino sv. Leopolda, misijonom v Ameriki v prid, kjer še sedaj mnogo duhovnov, na Kranjskem rojenih, oznanjuje Amerikanom pravo sv. vero.

Tako ste v delih sv. vere bogati bili že pred davnim: za razširjanje sv. vere po daljni Ameriki in Afriki ste se od začetka vneli po Kranjskem. Vodilo pri tem blagem delovanju Vam je bila Božja ljubezen, obsegajoča vse ljudi in hoteča, da bi bili izveličani vsi ljudje in prišli k spoznanju resnice.

Katerim njih naj pomagamo sedaj? me prašate na dalje.

Čujte! V nekaterih krajih na Notranjskem zavoljo letošnjih slabih pridelkov na polji lakota terka na vrata. Ko bote, srečnejši izmed Vas, hvaležni Bogu živili njegovih darov, zmislite se takrat svojih stradalajočih sodeželanov po Notranjskem in drugod ne pustite jih lačnih biti med tem, ko Vam je po Božji dobroti v obilnosti vsakdanjega kruha. Vaša deželska gosposka Vas kliče prav te dni Notranjecem na pomoč in že se tudi stisek na Dolenjskem omenja. Prav s povdankom še jaz podpiram ta klic cesarskih gosposk: kajti kakor naj se sodeželan veseli sodeželanove sreče, tako naj tuguje z nesrečnim in tako naj potrebnemu rojaku bode v dejansko pomoč. Premožnejši sosed naj seže pod ramo ubožnejemu sosedu.

In katerim, ko smo se spomnili bivalcev prav v domači deželi, naj bi še pomagali? Vas čujem prašati.

Ko odgovarjam temu Vašemu vprašanju, zopet ne vodim Vašega pogleda tako daleč, ne v Ameriko, ne v Afriko, ampak v bližino; v kraj, kjer stanujejo prav naši kervni bratje in sestre: v novo pridobljene dežele našega cesarstva Vas popeljem.

Naša hrabra vojska je po ukazu svitlega nam vladarja predvlanskim zasedla dve novi deželi na jugu Bosno in Ercegovino. Znana zgodba Vam je to, ker marsikateri Vaših sinov se je vsled ukaza verhovnega vojnega gospodarja doli podal. Mnogi so se po slavnem delu veselili vernili domu; nekaterega njih pa je zastoj pričakovalo materino serce. Tu v Bosni in Ercegovini stanuje bistro ljudstvo, a ubožno brez mere. To ljudstvo nima zadostnih žol, torej ne še dostojne omike. Neprijatelj kerščanskega imena je bil do sedaj več kot štiri sto let njega ljuti vladar in stiskalec. Prešla vojskino doba pa je, kot vselej za vsako deželo, tudi temu ljudstvu sama ob sebi bila prehuda šiba.

Vem, da ste v obilnosti ubogim v pomoč; vem, da si pritergujete od svojih ust, in to mi je, dragi moji, samemu mogočen izgled. Dobro pa tudi vem, da prirojene si dobrotljivosti nikdar opustili ne bote, ker

postala Vam je druga narava. — Zato sem sklenil v današnjem listu do Vas opozoriti Vas še tega dobrega ljudstva, Vaših bratov v jugu. Predragi v Gospodu! Če ste z veliko vnemo bili vselej v pomoč tujim potrebam, ne pozabite sedaj svoje kervi: bivalcev našega cesarstva. Spominjajte se ob njih Aposteljnovega klica: Kdor za svoje, zlasti za domače ne skerbi, je vero zatajil!

V prav posebno žalostnem stanu so pa v Bosni in Ercegovini izmed kristijanov osobito spoznavalci rimskokatoliške vere. Cerkvâ, kot jih imate po deželi vsled skerbi svojih prednikov in svoje, oni reveži doli ne poznajo; lepe cerkvene obleke niso videli nikoli; spodbudljivih slik večidel ni v njihovih altarjih; milodonečih zvonov, ki so tako v obilnem Vaša posest, redoma ne čuje naših bratov uho. Vsega tega, kar Vam tako priljubljuje bivanje v svetiščih po naši deželi, tam v Bosni in Ercegovini ni. Pravi Bog v zakramentu stanuje tam doli med perhlim zidovjem, ali pa v kaki leseni kočici, ki jo imenujejo cerkev.

Spominjajte se zato posebno v nastopem postnem času z milimi darovi teh svojih terpečih sobratov, katoličanov po Bosni in Ercegovini. Saj v Tobijevih bukvah berete: „Boljša je molitev s postom in z miloščino, kakor spravljati zaklade zlata; miloščina namreč reši smertí in ona je, ki grehe zbrisuje ter pomaga najti milost in večno življenje.“

Storite za te ubožčke, svoje brate in sestre to, kar Vam Vaše dobro serce narekuje. Drobtinica, ki Vam odpada z bogato obložene mize, bo njim še vselej dragoceno darilo. Škofijstvo bo hvaležno sprejemalo Vaše darove ter jih po naj gotovejši poti ubogim katoličanom v podporo pošiljalo.

Vsak Vaš dar pa, velik ali mal, onemu vdovinemu denarju v tempeljnu podoben, vsak se bode pred Božjim prestolom lesketal kot svitel biser; najmanjšega ne bo prezerlo usmiljeno Božje oko.

Če ravnate po mojem svetu in moji prošnji do Vas, bode to bratovsko ljudstvo tudi Vas spoznalo sorešilce od dušnega jarma, ki je od telesnega še težje nositi. Nad vsem pa — se Vam bodo to storivšim izpolnile besede večne resnice, ki pravi: „Blagor usmiljenim, ker usmiljenaje bodo dosegli.“

S privoljenjem svetega očeta, papeža Leona XIII., oznanjam za leto 1880 naslednjo

Postno postavo

za Ljubljansko škofijo.

I. Dnevi, o katerih si je pritergati treba ali o katerih je dovoljeno le enkrat do sitega se najesti, so:

1. Vsi dnevi štiridesetdanskega posta razun nedelj.
2. Kvaterne srede, petki in sabote.
3. Srede in petki v adventu.
4. Dnevi pred binkoštni (15. maja), pred prazniki ss. Petra in Pavla (28. junija), vnebovzvetja Marijinega (14. avgusta), vseh svetnikov (30. oktobra), čistega spočetja M. D. (7. decembra), in pred Božičem (24. decembra).

II. Dnevi, o katerih je prepovedano meso jesti, so:

1. Vsi petki celega leta.
2. Pepelnična sreda, štiri kvaterne srede in kvaterne sabote.
3. Trije zadnji dnevi velikega tedna.
4. Dnevi pred binkoštni, pred prazniki ss. Petra in Pavla, vnebovzvetja Marijinega, vseh svetnikov in čistega spočetja M. D. in pred Božičem.

III. Nadalje je privoljeno meso jesti:

1. Za celo škofijo, kolikratkoli zapovedan praznik na kak gori imenovan dan pade, o katerem je meso jesti prepovedano. (Tak dan je letos 19. marcij, ker praznik svetega Jožefa na petek pade; tedaj se letos ta dan sme meso jesti; vendar se 25. marcija tudi letos meso ne sme jesti.)

2. Za posamezne kraje, kolikratkoli kak somenj na tak dan pade. (V mnogih farah je po več raznih krajev, ki so eden od družega oddaljeni; tu polajšanje ne velja za celo faro, ampak le za tiste kraje, kjer se zaradi somnja večja množica ljudi skup shaja.)

3. Za posamezne osebe:

a) Razun pepelnice srede, zadnjih treh dni velikega tedna in dni pred binkoštni in Božičem se za vse druge dni polajšanje, to je privoljenje meso jesti, daje:

Delavcem v tovarnah (fabrikah) in v premogo- in rudokopih.
Popotnikom ki v kermah in gostilnicah jedo.

Tudi drugim, kateri n. pr. v mestih, terjih, itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Razun velikega petka se za vse druge dni tako polajšanje daje:
Železniškim konduktêrjem.

Vsem, ki z železnico potujejo in so prisiljeni na železničnih postajah v odrotnih gostilnicah jesti.
Tistim, ki zaradi zdravja v kopelih bivajo, njihovim ondi bivajočim družinam in poslomom.

c) Vse dni, brez izjeme, smejo mesne jedi uživati:

Tisti, kateri so zaradi prevelike revščine jesti primorani karkoli dobé;
tudi drugi, ki v družinah služijo ali živé, kjer se postno ne kuha. Vendar naj gledajo, če je

moč, da se vsaj veliki petek mesnih jedi zderzé.

IV. Vse tiste postne dni v letu, o katerih je le enkrat najesti se pripuščeno, in ves štiridesetdanski postni čas, tudi ob nedeljah je uživanje rib in mesa pri ravno tistem obedu prepovedano. Treba se je ali mesa ali rib zderžati.

Razun tega v oziru postne zapovedi še naslednje določujem:

1. V jedi pritergovati si ni potreba: bolnikom, nadalje onim, ki težka dela opravljajo, slednjič onim, ki eden in dvajsetega leta še niso dopolnili, ali pa so šestdeseto prestopili.

2. Oni, katerih ne veže zapoved v jedi pritergovati si, smejo tiste dni, o katerih je to zapovedano, mesno jesti pa ne popolnoma prepovedano, — meso jesti, kolikratkoli med dnevom jed živajo; nasproti pa smejo oni, katere zapoved v jedi pritergovati si veže, tiste dni meso le o poludne in tudi zvečer uživati, pa si zvečer po dolžnosti pritergovati.

3. Gospodje fajmoštri in spovedniki so pooblaščeni, o slučajni resnični potrebi prepoved o vživanji mesa še bolj zljajšati, vzlasti pa dovoliti, da se pri napravljanji postnih jedi, razun velikega petka in kvaternih petkov, mesto masla sme svinjska maščoba rabiti. Kdor misli, da mu je stalne dispense potreba, naj se zastran tega na škofijstvo obrne.

4. Tukaj navedena določila pa ne veljajo tudi za redovnike, oni se ravnaajo po svojih pravilih.

5. Vsi verni, ki se polajšanja zastran vživanja mesa poslužujejo, naj tiste dni štiridesetdanskega posta, o katerih meso jedó, petkrat „Očenaš in Češenamarijo“ na čast bridkega terpljenja in smerti Jezusa Kristusa molijo. Vendar jim je na prosto voljo dano, mesto tega primerno miloščino dajati.

„Zderžite se, predragi, spačenega poželenja, katero je na svetu; tudi si z vso skerbjo prizadevajte skazovati v svoji veri čednost, v čednosti pa spoznanje, v spoznanji pa zderžljivost, v zderžljivosti pa poterpežljivost, v poterpežljivosti pa pobožnost, v pobožnosti pa bratoljubnost, v bratoljubnosti pa ljubezen. Ako namreč te reči imate, in so obilno pri Vas, Vas ne bodo praznih in brez sadu pustile v spoznanji Gospoda našega Jezusa Kristusa. — Za tega voljo, bratje, prizadevajte si bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite. Zakaj tako Vam bo obilno dano, da pojedete v večno kraljestvo Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa.“ (1. Pet. 1, 4—11).

Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa, in ljubezen božja in deležnost svetega Duha bodi z Vami vsemi. Amen.

Dano v Ljubljani v nedeljo pred pepelnico, 8. februarija 1880.

Krizostom,

knezoškof.

Opomba: Ta pastirski list s postno postavo vred naj se pustno nedeljo (Quinquagesima) vernemu ljudstvu s prižnice bere. Med letom naj se vsak post posebej prejšnjo nedeljo oznanj.

